

KN koolituskava täiendamise töögrupi kohtumiste-arutelude kokkuvõte ja ettepanekud

Õppekava töögrupis osalesid

Anneli Valdmann – Avitus, KN koolitaja, KN töö koordinaator
 Kadi Haamer – Kogemuse Jõud, KN koolitaja, KN töö koordinaator
 Dagmar Narusson – Kogemuse Jõud, KN koolitaja, õppejõud
 Naatan Haamer – Kogemuse Jõud, KN koolitaja
 Kirke Kuld – Eesti Puuetega inimeste Koda, peaspetsialist, kogemusnõustaja
 Katrin Grünberg – EPRY ja Duo Kirjastus ja Koolitused, KN koolitaja, KN töö koordinaator

Kogemusnõustaja baaskoolitus - erialane täienduskoolitus

Mahus 182 akh = 7 EAP

Mis jaotub järgnevalt

80 akh - koolitused

30 akh - juhendatud praktika

26 akh - praktika juhendamisprotsessides osalemine (individuaalselt või grupis – juhendamine ja supervisioon)

38 - akh iseseisev töö õppekirjandusega, taastumisloo kirjalik läbitöötamine, eneserefleksioon ja kirjalik või suuline lõputöö

Koolituse moodulid	Akadeemilist tundi	Moodulite maht
1. osa: Koolitus (kontaktundidena õpperuumides)		
1. Sissejuhatus kogemusnõustamisse	2,5	0,10 EAP
2. Nõustamise alused, nõustamiseetika	5,5	0,21 EAP
3. Nõustaja eneseteadlikkus, eneserefleksiooni alused	8	0,31 EAP
4. Isikliku taastumiskogemuse analüüs	8	0,31 EAP
5. Esmased nõustamisoskused ja tehnikad	26	1 EAP
6. Baastadmised ja oskused kriisitöös	15	0,57 EAP
7. Baastadmised ja oskused grupitöös	15	0,57 EAP
Koolitus kokku	80	3,08 EAP
2. osa: Praktika, lõputöö ja iseseisva töö protsessid		
8. Kogemusnõustamise praktika	30	1,15 EAP
9. Praktika juhendamised/superviseerimine individuaalselt ja/või grupis	26	1 EAP
10. Iseseisev töö õppekirjandusega, taastumisloo kirjalik läbitöötamine, praktikapäeviku täitmine, eneserefleksioon,	38	1,46 EAP
11. Lõputöö	8	0,31 EAP

Praktika, iseseisev töö ja lõputöö kokku	102	3,92 EAP
Kokku	182	7 EAP

Moodulite sisu ja väljundite kirjeldus

Kogemusnõustamise ja kogemusnõustaja lühend tekstis - KN

Koolituse moodulid	Mooduli sisu	Mooduli õpiväljundid	EAP
Koolitus (kontaktundidena õpperuumides)			
1. Sissejuhatus kogemusnõustamisse	Õppeaine eesmärgiks on: <ul style="list-style-type: none"> anda ülevaade KN ajaloost, tulemuslikkusest ja kasutusviisidest nii Eestis kui pikaajalise kasutuskoge-musega riikides 	Õppeaine läbinud õppija: <ul style="list-style-type: none"> tunneb kogemusnõustamise tausta omab lühiülevaadet KN hetkeseisust Eestis 	0,10 EAP
2. Nõustamise alused, nõustamiseetika	Õppeaine eesmärgiks on: <ul style="list-style-type: none"> anda ülevaade nõustamistöö põhialustest nõustamiseetikast kogemusnõustamise positsioonist nõustamismaastikul anda teadmised kogemus-nõustamise võimalustest ja piiridest 	Õppeaine läbinud õppija: <ul style="list-style-type: none"> tunneb nõustamise tööpõhimõtete ja eetika põhiraamistikku teadvustab KN võimalusi ja piire oskab teha koostööd teiste spetsialistidega, oskab teha koostööd aitamisvõrgustikus 	0,21 EAP
3. Nõustaja eneseteadlikkus, eneserefleksiooni alused	Õppeaine eesmärgiks on: <ul style="list-style-type: none"> anda õppijale teadmised ja võimalused eneseanalüüsiks- eneserefleksiooniks anda teadmised isiklike arengukohtadega tegelemise võimalustest ja vajalikkusest 	Õppeaine läbinud õppija: <ul style="list-style-type: none"> on teadlik enda kui nõustaja ressurssidest, käekirjast, väärtussüsteemist ning tööfilosoofiast on teadlik enda kui nõustaja riskikohtadest, väljakutsetest ja ohustavatest mõjutustest tegeleb vajadusel riskiteemade ja arenguküsimustega jätkusupervisioonides ja/või enesetaraapias (ka peale väljaõppe läbimist) 	0,31 EAP
4. Isikliku taastumiskogemuse analüüs	Õppeaine eesmärk on: <ul style="list-style-type: none"> anda ülevaade seonduva valdkonna taastumis- 	Õppeaine läbinud õppija: <ul style="list-style-type: none"> tunneb seonduva valdkonna 	0,31 EAP

	<p>teooriatest ning seostada see isikliku kogemusega</p> <ul style="list-style-type: none"> · anda raamistik ja struktuur isikliku taastumisloo läbitöötamiseks, kirjapanekuks ja loo suuliseks jagamiseks · on läbiv ja järjepidev protsess läbi kogu väljaõppe ning jätkub peale koolitust supervisiooniprotsessides 	<p>taastumis-teooriaid ja oskab neid seostada isikliku kogemusega</p> <ul style="list-style-type: none"> · omab töövahendeid isikliku taastumisloo läbitöötamiseks, kirja panemiseks ja suuliseks jagamiseks 	
5. Esmased nõustamisoskused ja tehnikad	<p>Õppeaine eesmärk on:</p> <ul style="list-style-type: none"> · anda ülevaade nõustamise baasoskustest, meetodikatest ja lihtsamatest nõustamistehnikatest ning harjutada neid juhendatud rollimängudes ning kogemusliku õppe protsessides · anda ülevaade probleemsetest olukordadest ja suhtemustritest nõustamissuhtes või nõustamisprotsessis 	<p>Õppeaine läbinud õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> · tunneb esmaseid nõustamisoskuseid, meetodikaid ja nõustamistehnikaid ja oskab neid kasutada kogemusnõustaja töös · teab kuidas teha tööd klienti kahjustamata · tunneb ära keerulised olukorrad nõustamissuhtes või nõustamisprotsessis ning oskab vajadusel abi küsida · omab enesehoidmise baastadmisi 	1 EAP
6. Baastadmised ja oskused kriisitöös	<p>Õppeaine eesmärk on:</p> <ul style="list-style-type: none"> · anda ülevaade kriisiteooriatest · õpetada kriisisekkumise põhitehnikaid · harjutada kriisitöö põhitehnikaid juhendatud rollimängudes ning kogemusliku õppe protsessides 	<p>Õppeaine läbinud õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> · teab oma isikliku kogemusega seonduvaid kriisiteooriaid · oskab valida vajaduse korral sobivad sekkumised kriisitöök, sealhulgas toimub koostöö teiste spetsialistidega ja abivajaja seostamine asjakohase kriisiabiga 	0,57 EAP
7. Baastadmised ja oskused grupitöös	<p>Õppeaine eesmärk on:</p> <ul style="list-style-type: none"> · anda ülevaade grupitöö teooriast ja enim esinevatest probleemidest ning nende lahendustest · harjutada grupitöö 	<p>Õppeaine läbinud õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> · teab aitamistöös kasutatavate gruppide erinevaid liike · teab grupi 	0,57 EAP

	põhitehnikaid juhendatud rollimängudes ning kogemusliku õppe protsessides	arengufaase ja oskab teadlikult valida olukorrale vastavad juhtumistehnikad <ul style="list-style-type: none"> tunneb grupi-protseesse ja oskab lihtsamaid protseesse suunata ning esile tuua oskab tegutseda keerukamates grupitöö olukordades 	
<ul style="list-style-type: none"> Koolituspäevades kasutatakse valdavalt kogemusõppe ja interaktiivse õppe meetodeid ning sotsiaalse õppimise protsesse. Teooria on integreeritud aruteluprotsesside ja dialoogidega. Isiklik taastumislugu ja osaleja eneserefleksiooniprotsessid läbivad järjepidevalt kogu koolitust. 			
Koolitus kokku			3,08 EAP
Praktika, lõputöö ja iseseisva töö protsessid	Praktikale pääsemise eelduseks on koolitaja hinnang õppes osaleja valmiduse kohta osalemaks praktikaprotsessides ja klienditöös.		
8. Kogemusnõustamise juhendatud praktika	Praktika eesmärk on: <ul style="list-style-type: none"> pakkuda võimalust harjutada koolitusel omandatud teadmiste ning oskuste kasutamist klienditööprotsessides kogeda KN tööga kaasnevaid emotsioone (nii negatiivseid kui positiivseid) kohtuda võimalikke keeruliste olukordadega, et juhendaja(te) kaasabil neist õppida anda läbi kogemuste võimalus analüüsida edukogemusi ning teha vajadusel muudatusi või otsida erinevaid lahendusi 	Praktika läbinu: <ul style="list-style-type: none"> Omab realistlikumat kujutlust KN tööst Omab praktilist ettevalmistust nõustamistööks Omab kogemust protsesside juhendamise väärtusest, oskab neid kasutada ka edaspidi 	1,15 EAP
9. Praktika juhendamised/superviseerimine individuaalselt ja/või grupis	<ul style="list-style-type: none"> Praktika juhendamise ja supervisooni eesmärk on: Pakkuda tuge, abi ja lisateadmisi reaalses klienditööprotsessides toime tulemiseks Hoida ülal eneseanalüüsi ja eneserefleksiooni-protseesse Kinnistada koolitusel omandatud teadmisi ja oskuseid Pakkuda tuge tööga 	Praktika juhendamise läbinu: <ul style="list-style-type: none"> Omab realistlikumat kujutlust KN tööst Omab praktilist ettevalmistust nõustamistööks Osaleb tööprotsessides suurema teadlikkusega Omab kogemust 	1 EAP

	kaasnevate emotsiooni- dega toime tulemiseks	protsesside juhendamise väärtusest, oskab neid kasutada ka edaspidi	
10. Iseseisev töö õppekirjandusega, taastumisloo kirjalik läbitöötamine, praktikapäeviku täitmine, eneserefleksioon,	Õppeaine eesmärk on: <ul style="list-style-type: none"> · täiendada auditoorses töös saadavaid teadmisi ja oskusi töötamiseks individuaaltöö klientidega ja gruppidega ning teha koostööd meeskonnas või võrgustikus koos erinevate erialade spetsialistidega · tagada isikliku taastumisloo kirjalik läbitöötamine · toetada praktika- protsessides osalemist · tagada järjepidev eneserefleksioon (sh kirjalik) 	Õppeaine läbinud õppija: <ul style="list-style-type: none"> · omab ülevaadet isikliku kogemuspõhise valdkonnaga seonduvate ravi-, rehabilitatsiooni- ja toetavate teenuste süsteemist ja olemusest; · oskab selgitada <i>teenuste vajalikkust</i> · on läbinud isikliku taastumisloo protsessi ja mh vormistanud selle kirjalikult · oskab kasutada omataastumislugu suuliselt selliselt, et see on abistav ning mittekahjustav · osaleb nõustamis- protsessides teadlikuna ja analüüsivõimelisena 	1,46 EAP
11. Lõputöö – 1) kirjalik struktu- reeritud enese- refleksioon ja klienditöö analüüs (praktikast) või 2) vaadeldud või salvestatud klienditööprotsess	Lõputöö eesmärk on: <ul style="list-style-type: none"> · väljendada õppeprotsessis omandatud · kirjeldada või väljendada, milles seisneb õppeprotsesside loodud muutus osalejas, mis lubab teha vastutustundlikku ja kvaliteetset nõustajatööd · võimalus hinnata osaleja teadmisi ja oskuseid ning psühhosotsiaalsete ressursside, hoiakute ja isiksuseomaduste sobivust KN tööks 	Lõputöö läbinu: <ul style="list-style-type: none"> · on tõendanud piisavate teadmiste ja oskuste ning sobivate psühhosotsiaalsete ressursside, hoiakute ja isiksuseomaduste olemasolu KN tööks <p>* Lõputöö esitamise/ sooritamise eelduseks on varasemate koolituse moodulite (koolitus- päevad, praktika, juhendamine) edukas läbimine.</p>	0,31 EAP

Koolituse lõpetamise ja tunnistuse väljastamise alused:

- 1) Min 80% osalemine auditoorses ja kontakttundidega töös (koolituspäevad, praktika, praktika juhendamine)
- 2) Kirjaliku või praktilise lõputöö õigeaegne esitamine ja koolitaja(te) positiivne hinnang sellele
- 3) Positiivne hinnang koolitaja(te)lt ja praktikajuhendajalt/superviisorilt (juhendaja/superviisor esitavad hinnangu koolitusasutusele kirjalikult)

Baaskoolitusele pääsemise eeldused

- 1) Isikliku taastumisloole olemasolu ja valmidus seda KN töös kasutada
- 2) Piisav taastumistase
- 3) Positiivsed hoiakud taastumisprotsesside suhtes
- 4) Psühhosotsiaalne küpsus
- 5) Valmidus oma taastumislugu väljaõppeprotsessis läbi töötada
- 6) Valmidus oma taastumislugu väljaõppeprotsessis õppimise vahendina kasutada
- 7) Valmidus teha koostööd koolitajate, kaasõppijate, praktikajuhendajate ja superviisoritega
- 8) Valmidus teha teenusepakkumisel koostööd võrgustikutöös
- 9) Valmidus pakkuda teenust mh rehabilitatsioonimeeskondades
- 10) Vähemalt keskharidus

Koolitusel osalejate valimise protsess

- 1) Registreerimine
- 2) Motivatsioonikirjade (sisaldab taastumiskogemuse lühikirjeldust ja põhjendust, miks soovitakse teha kogemusnõustaja tööd) läbitöötamine
- 3) Soovi korral võib esitada CV ja/või soovituskirjad
- 4) Eelintervjuud kandideerijatega grupis või individuaalselt. Eesmärgiks kaardistada kandidaatide psühhosotsiaalsed oskused, isiksuseomadused, motivatsioon ja taastumisaste. Viivad läbi KN baaskoolituse koolitajad. Soovi korral koos praktikajuhendajate või superviisoritega.
- 5) Osalejate väljaõppesse valimine motivatsioonikirjade ja eelintervjuude alusel.
- 6) Elimineeritakse:
 - puuduva või puuduliku taastumiskogemusega kandidaadid
 - puudulike psühhosotsiaalsete oskustega kandidaadid (näiteks ründava, lugupidamatu või solvava suhtlusstiiliga isikud)
 - ebasobivate isiksuseomadustega kandidaadid (nt väga tugeva domineerimis- või silmapaistmisvajadusega isikud)
 - vähe motiveeritud kandidaadid
- 7) Soodustavate asjaoludena võib arvesse võtta:
 - sotsiaalvaldkonna akadeemilist haridust
 - varasemat nõustamisoskuste õpet
 - varasemat nõustamistöö kogemust
 - varasemat kogemust/kokkupuudet kogemusnõustamise valdkonnas

Pädevused

- 1) Õigus ja oskus iseseisvalt läbi viia KN alaseid konsultatsiooni- või psühhosotsiaalse toe protsesse.
- 2) Teadmised tööprotsessi eetiliseks läbiviimiseks.
- 3) Kuulamise, intervjuerimise, informeerimise, motiveerimise, peegeldamise ja jõustamise baastadmised ja baasoskused.
- 4) Pädevus töötada konsultandina – 1-3-kordsed informatiivsed kohtumised.
- 5)
- 6) Pädevus töötada vajadusel pikemate toetusprotsessidega (enam kui 3 kohtumiskorda).
- 7) Pädevus suunata toetusprotsesse ja info jagamist gruppides.
- 8) Oskus ja võime töötada pikemaajalistes toetusprotsessides ennast ja kliente kahjustamata.
- 9) Oskus ära tunda ja hallata enda võimalikke kliendisuhet kahjustavaid tunde- või käitumismustreid – ärevus, ebakindlus, üleaitamine, ülevastutamine, kontrollivajadus, survestamine, eelarvamused, ärrituvus, põlgus, meeldimissoov imt. Teadmine, kust küsida abi, kui sellised probleemid tekivad – supervisioon, kovisioon, enese-teraapia.
- 10) Oskus ära tunda, taluda ja suunata kliendi võimalikke nõustamissuhet ja nõustamisprotsessi kahjustavaid tunde- või käitumismustreid – vihameelsus, klammerdumine, püsiv abitus, intensiivne lähedussuhte loomise soov jmt. Teadmine, kust küsida abi, kui sellised probleemid tekivad – supervisioon, kovisioon.

- 11) Pätevus teha võrgustikutööd – klient, lähedased, avaliku sektori asutused, teised kogemusnõustajad, teised KN organisatsioonid.

Piiratud pädevuse rakendamine

Piiratud pädevus: pädevus viia konsultatsiooni-, nõustamis- või psühhosotsiaalse toe protsesse ajutiselt või püsivalt läbi üksnes koos teise spetsialistiga (arst, psühholoog, sotsiaaltöötaja, teine kogemusnõustaja, eripedagoog, tegevusjuhendaja) mitte iseseisvalt.

Piiratud pädevus võib olla vajalik progresseeruva või lainetava iseloomuga haiguste või tervise seisundite puhul.

Piiratud pädevuse rakendamise vajaduse võib otsustada:

- 1) koolitusasutus KN baaskoolituse protsessi käigus
- 2) organisatsioon, mille all kogemusnõustaja töötab
- 3) kogemusnõustaja superviisor

Pädevuse säilitamine

KN pädevuse säilimise tagab regulaarne supervisioonides osalemine.

Baaskoolituse läbinud kogemusnõustajal on pädevuse säilitamiseks kohustus osaleda grupi ja/või individuaalsupervisioonides min 6 akh ja min 2 kohtumiskorda aastas.

Osalemine peab olema kirjalikult dokumenteeritud ja tõendatav.

Täiendavad võimalused

Peale 182 akh koolituse läbimist on nõustajatel soovi korral võimalik süvendatult õppida valitud kompetentse:

kriisitöö

tööd spetsiifiliste häirete või tervisekahjustuste teemades

Iga koolitusasutus kirjeldab KN täiendkoolituse moodulid ise – sisu, maht, pädevused jmt.

Täiendkoolitusi rahastatakse kas omafinantseeringuga, projektifondidest või muudest allikatest.

Täiendkoolitused üksi ei anna pädevust tegutseda kogemusnõustajana.